

«Все навколо колгоспне – все навколо моє»?

Народний фольклор про колгоспну систему

1. Мати в СОЗі, батько в СОЗі,

Діти плачуть по дорозі,

Нема хліба, нема сала,

Тільки кіно і вистава,

А на хаті один куль,

Та й то кажуть, що куркуль

2. Батьку Сталін, подивися,

Як ми в СОЗі розжилися:

Хата раком, клуня боком,

Троє коней з одним оком.

А на хаті серп і молот,

А у хаті смерть і голод,

Ни корови, ни свині,

Тільки Сталін на стіні

Нима хліба, нима сала,

Все совецька власть забрала;

Пузо голе, лапті в клітку –

Виполняєм п'ятілетку

Записали Мазурик Артем, Костючик Олена в січні 2020 р. від Сливки Марії Іванівни , 1947 р. н.,
уродженки с.Рокита Старовижівського р-ну Волинської області

1. Як був Микола-дурачок,

То хліб стоїв п'ятачок,

А як прийшов товарищ Йося,

Жить без хліба довелось

2. Нема хліба, нема вики,

Тільки кіно і музики,

Ми голодні і сумні,

З нами Сталін на стіні.

3. Ціле літечко робила,
Кіло гречки заробила,
Кіло гречки, два – ячменю,
Та й журюся, де я змелю”

4. У колхозі добре жить:
Десять робить – сто лежить.
А як сонце припекло,
То й тих десять утекло

5. Сидить дівка на радні
Та рахує трудодні.
Трудодень, трудодень,
Трудоодиниці,
Батько ходить без штанів,
Мати – без спудниці

6. Сидить баба на радні
І щитає трудодні.
Трудодень, трудодень,
Дай нам хліба хоч на день

7. Устань, Ленін, подивися,
Як в колгоспах розжилися.
Ні корови, ні свині,
Тільки Сталін на стіні

8. Батько Сталін, подивися,
До чого ми дожилися:
Хата раком, клуня боком,
І кобила з одним оком

9. У колхози біда чорна,

Там не мелють навіть жорна,

Треба у колхози вкрасти,

Щоб з голоду не пропасти!

Записали Грищук Карина, Мазурик Артем в січні 2020 р. від Дарчука Миколи Степановича , 1934 р. н., уродженця с.Мизове Старовижівського р-ну Волинської області

Колгоспна система у відображенні агітпрому

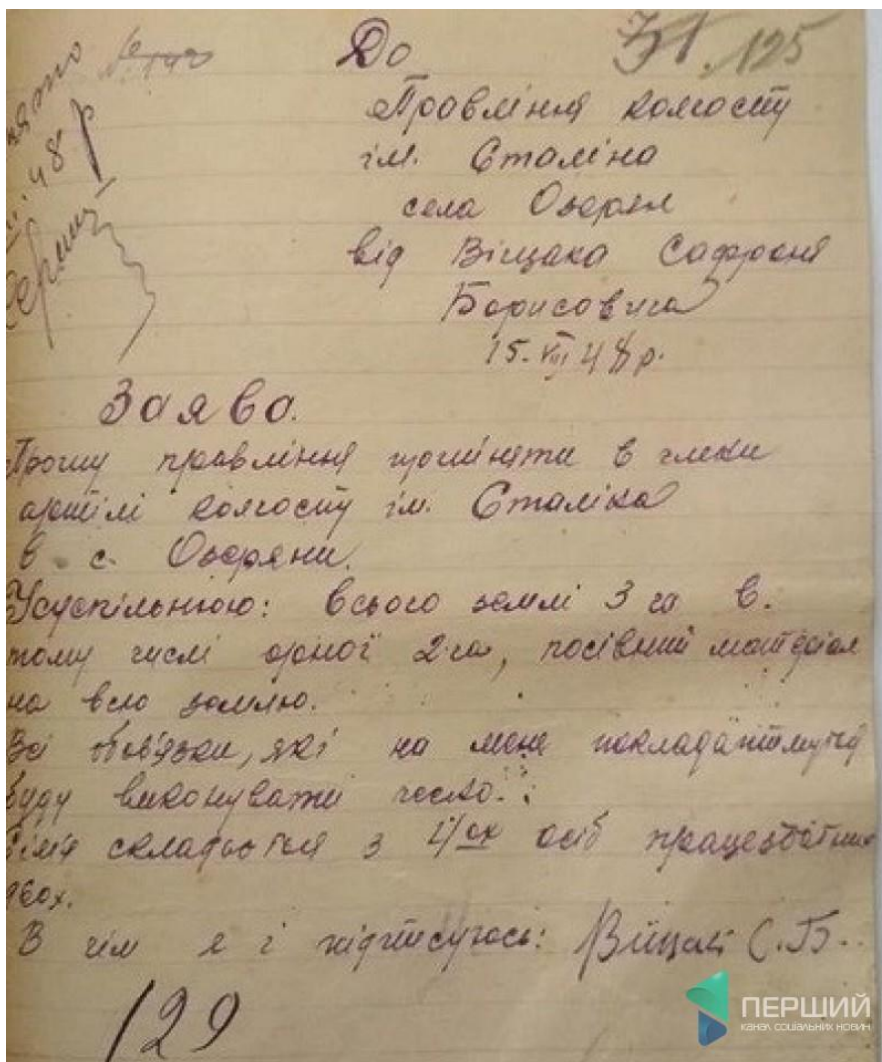
<https://naurok.com.ua/konspekt-uroku-z-istori-ukra-ni-dlya-10-klasu-sucilna-kolektivizaciya-100335.html>

<http://retropost.ru/postcards/2078.html>

https://www.gumor.org/Малюнок/Малюнок_про_колгосп_журнал_перець_радянський/?doc=1320610

Як селяни на Волині у 1948 році заяви в колгосп писали

<http://www.hroniky.com/news/view/13554-iaak-seliiany-na-volyni-u-1948-rotsi-zaiavy-v-kolhosp-pysaly>

Висновки

Як не намагався переконати радянський агітпром у провабливості радянського ладу і колгоспної системи, та селянин бачив правду. Тотальна несправедливість колгоспної системи, заснованої на відчуженому (точніше вкраденому, насильно забраному) майні селян не могла стати «своєю» і привабливою.

Тож напротивагу радянським агіткам та гарним лозунгам, українське селянство карбувало своє бачення радянської системи господарювання у народному фольклорі. Поміж рядків за гіркою сатирою бачиться колгоспна безгосподарність, несправедливість і приниження селянина – справжнього господаря, що змушений терпіти наругу над власною землею, сім'єю аж до голоду на багатющих українських ланах.

Фольклорні сатиричні твори виступають зброєю селянства, що нещадно руйнувала систему народним презирством і насмішкою.